

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η

Το σχολείο στο χρόνο

Παιδεία - Εκπαίδευση

► Ορισμοί:

- **Παιδεία** είναι η διαδικασία αγωγής που, με τη δια βίου παροχή γνώσεων και αξιών, στοχεύει στην πνευματική, ηθική και κοινωνική ολοκλήρωση του ανθρώπου.
- **Εκπαίδευση** είναι η συστηματική και με συγκεκριμένες μεθόδους, μέσω παιδαγωγικών ιδρυμάτων κάθε βαθμίδας, διαδικασία μετάδοσης γνώσεων και ανάπτυξης των πνευματικών, σωματικών και ηθικών ικανοτήτων του ανθρώπου.

► Σημασία της παιδείας:

- Αναπτύσσει πνευματικά τον άνθρωπο, βασική προϋπόθεση για την αυτογνωσία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- Ηθικοποιεί το άτομο με την προβολή προτύπων, ιδανικών και αξιών.
- Καλλιεργεί την κοινωνικότητα, με τη διαμόρφωση ανθρώπων που μπορούν και θέλουν να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο.
- Διαμορφώνει ώριμες πολιτικές συνειδήσεις, με δημοκρατικό φρόνημα και φιλελεύθερες ιδέες.
- Συμβάλλει στη γνώση και στη διατήρηση της παράδοσης και της εθνικής ταυτότητας, αλλά και στη συναδέλφωση των λαών με την αποφυγή των εθνικιστικών εξάρσεων, του ρατσισμού και των προκαταλήψεων για τους άλλους.

► Προβλήματα της σύγχρονης ελληνικής εκπαίδευσης:

1. Έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής (παλαιά κτίρια και με ελλείψεις απαραίτητων εποπτικών χώρων, χώρων άθλησης κ.λπ.).
2. Καλλιεργεί τη μηχανιστική απομνημόνευση και παρέχει παρωχημένες και αποπροσανατολιστικές γνώσεις που:
 - Δεν αναπτύσσουν την κριτική σκέψη και τη φαντασία.
 - Δημιουργούν μαθητή-παθητικό δέκτη γνώσεων παρά προβληματισμένο και σκεπτόμενο άτομο.
 - Δεν προκαλούν το ενδιαφέρον του σύγχρονου νέου.
 - Εξυπηρετούν την εξειδίκευση κι όχι τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας.
3. Δεν παρέχει έγκυρο και ολοκληρωμένο επαγγελματικό προσανατολισμό, με αποτέλεσμα να παρατηρείται:
 - Λανθασμένη επιλογή επαγγέλματος.
 - Αύξηση των άνεργων πτυχιούχων, λόγω αναντιστοιχίας προσφοράς και ζήτησης εργασίας.
4. Πλημμελής έως ανύπαρκτη παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών με αποτέλεσμα:
 - Την έλλειψη ουσιαστικού και δημιουργικού διαλόγου μαθητή-δασκάλου.
 - Την εφαρμογή ξεπερασμένης δασκαλοκεντρικής μεθόδου διδασκαλίας.
 - Την αυταρχική εκπαίδευση.
5. Η αξιολόγηση βασίζεται αποκλειστικά στην απόδοση του μαθητή σε συγκεκριμένη ύλη. Έτσι:
 - Παραγνωρίζεται η συνολική προσωπικότητά του και δεν αξιοποιούνται οι επιμέρους κλίσεις του.

- Καλλιεργείται η βαθμοθηρία, σε συνδυασμό με την εντατικοποίηση των σπουδών.

- Η ευγενής άμιλλα μετατρέπεται σε ανταγωνισμό, που διευρύνεται αργότερα ως τρόπος κοινωνικής ζωής.

6. Παρά τη δωρεάν εκπαίδευση, υπάρχουν άνισες ευκαιρίες σπουδών που οφείλονται στη δυνατότητα των οικονομικά ισχυρών να παρακολουθούν μαθήματα σε σχολεία με περισσότερες και καλύτερης ποιότητας παροχές, ενώ αντίθετα δυσλειτουργούν τα σχολεία των δυσπρόσιτων περιοχών.

► Τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων:

1. Επαναπροσδιορισμός των στόχων της εκπαίδευσης με βάση:

- Τις διαχρονικές ανθρώπινες ανάγκες.
- Την εξέλιξη και τις ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας πραγματικότητας.

2. Καθιέρωση νέων μεθόδων διδασκαλίας με:

- Ενεργή συμμετοχή των μαθητών, με ουσιαστικό διάλογο και πρόθυμη συνεργασία σε μια κοινή με τους διδάσκοντες προσπάθεια για την προσέγγιση της γνώσης.

- Χρήση των Η/Υ και των άλλων μέσων υψηλής τεχνολογίας.

3. Αναμόρφωση και προσαρμογή του αναλυτικού προγράμματος στα πραγματικά δεδομένα λειτουργίας του σχολείου καθώς και στις απαιτήσεις της εποχής μας.

4. Η εκπαίδευση να στοχεύει στην:

- Κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση των μαθητών.
- Καλλιέργεια και ανάπτυξη των διανοητικών ικανοτήτων.
- Προβολή προτύπων και ιδανικών.
- Καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας.

5. Συγγραφή κατάλληλων εγχειριδίων με σύγχρονο τρόπο έκφρασης, πλήρως ενημερωμένων και διατυπωμένων, με τρόπο που να αφήνουν αρκετά περιθώρια στο μαθητή για προσωπική ενασχόληση και έρευνα.

6. Ανθρωπιστικός προσανατολισμός της εκπαίδευσης.

7. Κατάλληλη επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών καθώς και επάνδρωση με σύγχρονο υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

8. Παροχή σωστού επαγγελματικού προσανατολισμού από ειδικευμένο προσωπικό.

9. Χορήγηση των απαραίτητων οικονομικών πόρων και βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής.